

BOEKBESPREKING

'SIE GEHEN DORT VOM FENSTER WEG!'

Onder deze titel, ontleend aan het geschreeuw van een Ordnungspolizist, verscheen in mei een serie tekeningen, die de Bussumse Emile de Vries als 20-jarige in het laatste oorlogsjaar maakte. Hij studeerde toen aan de Tekenacademie in Den Haag en dook in november 1944 onder voor de Arbeidsinzet.

De oorlogstaferelen zijn o.a. Mannenjacht, 'standrecht', gaarkeuken, houtroof en potkacheltje. Een fusillade in de spoorberm, geda-

De tekening van Emile de Vries, waaraan het boek zijn titel ontleent. Commentaar van de tekenaar bij de afbeelding: 'Sie gehen dort vom Fenster weg!', schreeuwt een Duitse Ordnungspolizist. Standrecht, niemand meer op straat omdat er direct geschoten mocht worden. De Grüne bezette meestal pleinen, dat geeft een goed overzicht. Standrecht werd afgekondigd na voor de Bezetter gevaarlijke situaties zoals de capitulatie van Italië, een aanslag of een staking. Het duurde nooit veel langer dan een week.

teerd 31 maart 1945, is fout gedateerd (zie Deel 10b van Lou de Jongs *Het Koninkrijk*, p.378/9): in de nacht van 8 op 9 oktober 1944 werd de spoorbaan in Delft opgeblazen, waarna zes arrestanten gefusilleerd werden.

Emile, van huis uit graficus (in 1962 de typografieprijs van het Jan Thieme-fonds), is in het Gooi geen onbekende. Zo is hij oud-voorzitter van de Beeldende Kunst Vereniging Laren-Blaricum en van Tekenclub Hamdorff.

Dankzij het kloekje formaat van het boekje (bijna A4) komen de zwart-wit tekeningen goed tot hun recht. De teksten op de tegenoverliggende bladzijden zijn sober, maar doeltreffend. In de hausse van publikaties over oorlog en verzet, een bijzonder boekje.

JEL

'SIE GEHEN DORT VOM FENSTER WEG!', schetsen uit West-Nederland van een twintigjarige 'onderduiker', de laatste jaren van de oorlog 1940-1945, door Emile de Vries. 32 pagina's, 14 paginagrote tekeningen op formaat 20x27,5cm. Oplage 300 exemplaren. ISBN 90 72184 19 x. Uitgave: Gooibergpers, Bussum, tel. 02159-30608. Prijs: f22,50. Voor leden AP zijn enkele exemplaren tijdens ledenavonden beschikbaar voor f17,50.

OVER LEVEN, HERINNERINGEN AAN DE OORLOGSJAREN 1940-1945 IN GOOI, EEMLAND EN VECHTSTREEK

De redactie van de *Gooi & Eemlander* heeft het initiatief genomen om een reeks van publikaties te wijden aan oorlog en verzet. 10 weken lang is het resultaat van een grondige aanpak verschenen in de krant. Een formidabel werk, waarmee de krant eer heeft ingelegd. Mede door de grote verspreiding van de krant was het aantal reacties groot en zijn er veel verhalen en veel bronnen als foto's en andere herinneringen boven water gekomen. Op deze manier kwam een uitvoerig en in zeker opzicht representatief beeld naar voren van wat er zich in onze regio heeft afgespeeld in oorlogstijd.

De scepsis van mensen die beweerden dat er na vijftig jaar geen behoefte meer zou bestaan aan nog meer informatie over de oorlog werd ge-

loochenstraff. Juist het tegenovergestelde werd bereikt: mensen die vijftig jaar lang hadden gezwegen en hun oorlogsherinneringen diep hadden weggestopt, kwamen met hun verhalen. Ook bij ons bescheiden medium *Eigen Perk* deden we die ervaring op. In die zin werd de herdenking van vijftig jaar bevrijding misschien wel het begin van de échte geschiedschrijving over de oorlog.

De reeks publikaties in de *Gooi & Eemlander* had als nadeel, dat de verhalen snel verdwijnen. Tenslotte is de krant van vandaag morgen oud papier. Daarom was het een goed idee om de artikelen nog eens op beter papier en in een handzamer formaat af te drukken en te bundelen. Een boek dus, uitgebracht bij dezelfde uitgever die ook kortgeleden de het prachtige fotoboek met verdwenen dorpsbeelden van Hilversum van fotograaf Siewers uitbracht. En ook dit boek 'Over Leven' zit wat betreft inhoud en vormgeving goed in elkaar.

Extra tov. de krantartikelen is het voorwoord van S. (Bill) Minco, voorzitter van de Stichting Geuzenverzet 1940-1945. Een zeer persoonlijk en bewogen betoog, dat aangeeft hoe groot de invloed van de oorlog is geweest op de toen bewust levende generatie. Maar ook de conclusie, dat de bevrijding weliswaar een eind maakte aan een periode van verontmenselijking, maar nog niet het begin werd van een menselijker samenleving. Van Minco hoeft u op 5 mei daarom niet met een vlaggetje en een toeter en een hoedje op feest te vieren. Maar het mag wel, dat is in ieder geval bereikt.

JEL

Over Leven, Herinneringen aan de oorlogsjaren 1940-1945 in Gooi, Eemland en Vechtstreek, samengesteld door de redactie van Dagblad De Gooi- en Eemlander/ Dagblad van Almere uit de artikelen die 10 weken lang verschenen in bijlagen in het voorjaar van 1995. Uitgave: Schuyt&Co, Haarlem. ISBN 90 6097 394 1. Prijs: f 27,50.

WILLEM MARINUS DUDOK

Op 9 juni vond in de Burgerzaal van het Hilversumse Raadhuis de aanbidding plaats van de eerste exemplaren van een standaardwerk over het oeuvre van Willem Marinus Dudok, een in druk verschenen proefschrift van Dr Herman

van Bergeijk (1954), die op het onderwerp op 8 juni promoveerde aan de Rijksuniversiteit van Groningen. We volstaan hier met een weergave van de gegevens maar komen op deze belangwekkende uitgave uitgebreider terug in het volgend nummer van *Eigen Perk*.

Willem Marinus Dudok, Architect-stedebouwkundige 1884-1974, door Herman D. van Bergeijk, proefschrift ter verkrijging van het doctoraat in de Letteren aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Formaat: 220x280mm, 344 pagina's, genaaid gebonden stofomslag, 425 illustraties w.v. veel in duotoon, ISBN 906611 144.5. Prijs tot 31/12/1995 f 125,-. Daarna f 159,90.

Op 12 oktober 1995 verschijnt het jubileumboek van *Albertus Perk*

Hilversum en de omroep

Over de verwevenheid van het oude industriedorp en de ontwikkeling tot omroepstad

Twee jaar studie van 5 werkgroepen (40 man) bracht heel veel nieuwe feiten boven tafel, die werden bewerkt door 20 auteurs. Zaken als:

- vestigingsredenen van de omroep in Hilversum
- bouw van de radiostudio's
- landelijke uitstraling van Hilversum
- bijzondere gebeurtenissen en anecdotes
- de orkesten en koren
- de relatie met de gemeente Hilversum
- personeelsvoorziening en huisvesting
- vervoersaccomodatatie van de omroep
- uitstraling op de lokale economie
- kunst in en bij de studio's

Eindredactie:

Karin Abrahamse en Kees Cabout

208 pagina's en ruim 100 foto's en afbeeldingen. Uitgave: Verloren, Hilversum.

ISBN 90-6550-515-6. Prijs f 29,90. Verkrijgbaar in de boekhandel en bij het Omroepmuseum en Goois Museum.

Tijdens ledenavonden betalen leden van *Albertus Perk* slechts f 25,-.